

Předposlední vysvědčení se známkami v 1. ročnících. Podpora státu pro přechod k slovnímu hodnocení zatím není dostatečná

25.6.2026 - | EDUin

Letos je to předposlední závěr školního roku, kdy si žáci a žákyně prvních ročníků základních škol odnesou vysvědčení se známkami. Od září 2027 bude v 1. ročnících povinné pouze slovní hodnocení. EDUin popisuje, že řada škol s ním pracuje již dnes, další se na změnu chystají, data ČŠI však potvrzují, že podpora učitelů v této změně by měla být ze strany státu větší.

ČŠI v odpovědi na EDUinem položené dotazy uvedla, že v tomto školním roce využívala na 1. stupni pouze slovní hodnocení každá desátá škola, ve kterých probíhaly inspekce ČŠI (9,5 procent škol). Necelá čtvrtina inspekci navštívených škol (24,9 procent) uvedla, že již dnes na 1. stupni používají slovní hodnocení v kombinaci s klasifikací u některých tříd a žáků. Škol využívajících na 1. stupni pouze slovní hodnocení za poslední rok mírně přibýlo (z necelých 5 procent navštívených škol ve školním roce 2024/25 na současných 9,5 procent).

„Počet základních škol, které na 1. stupni plně přechází na slovní hodnocení, roste. Na nich může probíhat vzájemná podpora i přenos zkušeností mezi jednotlivými pedagogy. Stále je zde však patrná většina těch, které jej prozatím vůbec nevyužívají. Podpora ze strany státu by se v příštím školním roce měla nejvíce zaměřit právě na ně. Osvojit si slovní hodnocení kvalitně vyžaduje po učitelích dostatečnou přípravu i odbornost. Špatně uchopené slovní hodnocení může dětem více ublížit, než jim dát reflexi jejich vzdělávání,“ upozorňuje programový ředitel EDUinu Jan Vöröš Mušuta.

Příprava na změnu leží nejvíce na školách

EDUin se ČŠI dotazoval i na to, kolik pedagogů z inspekci navštívených škol se v rámci vzdělávání pedagogů zapojilo do kurzů, které se týkaly slovního či formativního hodnocení. Podle údajů ČŠI se do takových kurzů v tomto školním roce zapojila čtvrtina pedagogů inspekci navštívených škol (25,7 procent), jde o téměř stejný počet jako v předchozím roce (23,9 procent). Kurzy a školení týkající se slovního či formativního hodnocení jsou jednou z možností podpory pedagogů a jejich přípravy na významnou změnu ve školním hodnocení. Další podporou pro ně je i podrobná metodika v PDF k hodnocení v 1. a 2. ročníku ZŠ, kterou letos na jaře vydalo ministerstvo školství. To avizovalo i vydání podrobnější metodické příručky s konkrétními ukázkami dobré praxe „Na to, o jak významnou změnu jde, která bude mít dopad na všechny učitele a děti v prvních ročnících – a o rok později i ve druhých – je celková podpora státu v této oblasti zatím poměrně nízká. Očekával bych, že ministerstvo bude přínosy přechodu na slovní hodnocení více vysvětlovat rodičovské veřejnosti. Příprava pedagogů, rodičů i dětí na tuto změnu však nyní leží především na školách samotných a jejich vedení,“ doplňuje Jan Vöröš Mušuta.

Foto: Kateřina Lánská

Česká republika dnes patří mezi menšinu evropských zemí, v nichž jsou žáci a žákyně nejnižších ročníků základního vzdělávání známkováni. Ředitel odboru předškolního a základního vzdělávání Michal Černý, který se na zavedení této změny do legislativy podílel v dubnovém komentáři pro EDUin upozorňoval na to, že hlavním cílem této změny je pro něj změna postoje dětí ke vzdělávání a

ke škole, odborně řečeno podpora jejich vnitřní motivace. „Pokud se děti učí především proto, aby něco znaly a uměly, neptají se stále učitele, zda „je to na známky“, pracují samy na sobě a přijímají školu jako místo, které jim něco dává, nikoli jako nepříjemnou povinnost. Kvalitně motivované třídy se poznají třeba podle toho, že i po přijímacích zkouškách v 9. ročníku „fungují“ naplno. A skutečně to souvisí, a velmi výrazně, i se slovním hodnocením v 1. a 2. ročníku. Což říkám z osobní zkušenosti: v mé bývalé škole, kterou jsem dlouhá léta vedl jako ředitel, se v nejnižších třídách neznámkuje už skoro dvacet let,“ napsal v komentáři Černý.

Slovníček pojmů

Školní hodnocení není jen informace o tom, „jak dítě dopadlo“. Dobře nastavené hodnocení pomáhá dětem rozumět tomu, co se učí, co už zvládají a na čem mají dál pracovat. Zároveň pomáhá učitelům přizpůsobovat výuku a rodičům lépe porozumět tomu, jak se jejich dítě ve škole rozvíjí.

Formativní hodnocení: Hodnocení, které má jako hlavní funkci podpořit pokrok dítěte. Je průběžné, obrací pozornost k osobnímu růstu a dává žákovi jasnou informaci o tom, co se naučil a co se má ještě naučit. Je to nástroj pro učení, nikoli rozsudek. Může mít podobu jak slovní, tak i známek.

Sumativní hodnocení: Typicky klasifikace známkami nebo procenty na konci určité etapy (pololetí, konec kapitoly). Má jinou funkci než formativní přístup, ale je to legitimní nástroj pro shrnutí výsledků. Může mít podobu jak slovní, tak i známek.

Slovní hodnocení: Kvalitativní vyjádření. Nemusí být automaticky formativní – pokud je vágní („jde ti to dobře“) nebo srovnává dítě s ostatními, může i uškodit. Správné slovní hodnocení obsahuje doporučení, kudy se vydat dál.

Kriteriální hodnocení: Slovní hodnocení opřené o jasně definovaná kritéria a škálu výkonu. Ukazuje, jakých znalostí a kompetencí má žák dosáhnout. Je strukturované a pro rodiče velmi dobře srozumitelné.

<https://www.eduin.cz/clanky/tz-eduin-slovni-hodnoceni-pripravy>